

Asia: VN/16944/2020

Kotimaisen kalan edistämishjelma

Ohjelman visio ja strategiset valinnat

Ovatko ohjelman visio ja strategiset valinnat onnistuneita? Miten niitä tulisi kehittää?

Visio on todennäköisesti epärealistinen niin kauan, kuin alkutuotannossa on ongelma kalavesille pääsyn ja rahoitusongelmien kanssa. Siksi strateginen prioriteetti numero yksi on oltava alkutuotannon edellytysten parantaminen.

Tavoitteet

Onko ohjelmalla tavoiteltavat vaikutukset tunnistettu oikein?

Niin kauan kuin alkutuotannot ja sen tuottamien raka-aineiden jalostusaste on alhainen, ei em. tavoitteita voida saavuttaa sillä kuluttajat kaipaavat nykyisin pitkälle jalostettuja elintarvikkeita.

Kuinka realistisina pidät yllä esitettyjä tavoitteita?

Tavoitteet ovat liian kunnianhimoiset.

Miten muuten haluaisit kommentoida ohjelman tavoitteita?

Tällä hetkellä suurin osa käytettävistä sisävesiemme kalavaroista on alikalastettuja tai kokonaan hyödyntämättä.

Suurimpina ongelmina ohjelman toteutumiselle ovat;

- kaupallisten kalastajien riittävien lupamäärien saamista kannattavan liiketoiminnan mahdollistamiseksi osakaskuntien vesillä
- nykyisten kaupallisten kalastajien ikääntyminen
- nuorten uusien kalastajien rekrytointivaikeudet alalle
- logistiikan järjestäminen kustannustehokkaasti
- kuntien ja valtion ruokahuollon ongelmallisuutta käyttää lähikalaa nykyisissä ”lämmityskeittiöissä”

Ratkaisuja.

- nyt valmisteilla oleviin uusiin käyttö- ja hoitosuunnitelmiin on merkittävä tarkkaan kaupalliseen

kalastukseen käyvät vedet (lähtökohtaisesti kaikki) ja niille riittävät lupamäärät. Kalatalousalueille on myös painotettava kaupallisen kalastuksen olevan osa kalastonhoitotyötä, joka mahdollistaa kehittyvän kestävä kalastuksen alueelle.

- teknisiä laitteita on kehitettävä kalastuksen kenttätöissä ja satamissa. Työn raskaus vähentää ikääntyvien kalastajien päivittäistä saalismäärää ja vähentää nuorten kiinnostusta alasta. Pienten kalojen käsittelyyn on saatava ratkaisuja nyt jo kehitteillä olevien hankkeiden mallin mukaisesti. Rahoituselementit teknisten laitteiden hankintaan ja uusien kalastajien investointeihin on saatava kuntoon EMKR tuen lisäksi. Valtion takaamat kalastusyrittäjälainat on yksi kannatettava malli.

1. Kuluttaja- ja markkinalähtöisyyden vahvistaminen

Mitä allaolevista toimenpiteistä pidät tärkeimpänä ja vaikuttavimpana?

Kotimaisen kalan käyttöä vauhditetaan julkisilla hankinnoilla. Maa- ja metsätalousministeriön hankintalähteiläs edistää kotimaisen kalan lisäämistä julkisissa hankinnoissa. Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta rahoitetaan toimia (mm. innovaatiokumppanuuteen perustuvaa hankintamenettelyä), joissa yritykset ja suurkeittiöt kehittävät yhdessä uusia kalatuotteita suurkeittiöiden tarpeisiin.

Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

- logistiikka on ongelmallista ja kallista, koska meillä on liian harvassa kalanjalostuslaitokset laajassa maassamme. On joko saatava logistiikkaan tukijärjestelmiä hyödyntääkseen nykyisiä jalostuslaitoksia, ja/tai on saatava uusia kalanjalostustoimijoita eri puolille Suomea.
- julkinen ruokahuolto on saatava käyttämään paikallista kalaa. Kilpailutuksissa on keskityttävä hinnan sijan laatuun ja paikallisuuteen. Olisi päästävä ruokalautasen hinnan laskennassa todellisten ravintoaineiden laskemiseen. Olisi saatava ymmärrys siitä, kuinka paljon maksaa sosiaali- ja terveydenhuollolle loppujen lopuksi ruokalautasella säästetty euro ja kuinka paljon hyödyntää kunnan kokonaistaloutta, kun käytetään alueella tuotettua lähikalaa (yleensä kaikkia tuotteita).

2. Uudistuminen kasvun vauhdittajana

Mitä ehdotetuista toimenpiteistä pidät tärkeimpänä ja vaikuttavimpana?

Uudistumista tuetaan innovaatio-ohjelmilla ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston rahoituksella. Innovaatio-ohjelmat toteutetaan yrityslähtöisesti yhteistyössä julkisten tutkimuslaitosten kanssa. Ohjelmilla tuetaan vesiviljelyn kestävä kasvua sekä vajaasti hyödynnettyjen kalojen tuotekehitystä ja korkean arvon tuotteiden kehittämistä. Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta rahoitetaan yritysten kehitystyötä ja investointeja.

Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

Ensin tulee saattaa alkutuotannon rahoitus kuntoon. Seuraavana tulee kehittää alkutuotannon teknologiaa ja pyydyksiä, jotta saataisiin kalaa jalostukseen. Samalla tulee kehittää alukuotannon kalan lajittelu, perkuu ym. alkukäsittely teknologia nykypäivän tuotantotehokkuuden tasolle sekä sada nuoret innostuun alkutuotannosta jotta kalastaja määrä saadaan säilymään edes nykytasolla. Se edellyttää akalstusklupapolitiikan rajua kehittymistä sisävesien alueilla ja säätelypolitiikasta tulee siirtyä kalastusta mahdollistavaan politiikkaan. Myös kalan vientiä ja sen mahdollisuuksia on hyvä edistää esim. muikun osalta, mutta toisalta yhtä tärkeä on kehittää alikalastettujen lajien jalostusta.

3. Alukuotannon edellytysten parantaminen

Mitä ehdotetuista toimenpiteistä pidät tärkeimpänä ja vaikuttavimpana?

Kalastuslupien saatavuuden parantaminen. Edistetään toimivaa vuoropuhelua kaupallisten kalastajien ja vesialueiden omistajien välillä ja pilotoidaan uusia yhteistyömalleja hyödyntämällä mm. kalatalousalueiden ja käyttö- ja hoitosuunnitelmien tuomia mahdollisuuksia.

Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

Käyttö- ja hoitosuunnitelmissa tulee kuulla kaupallisia kalastajia tarkkaan, kun hyvin kaupalliseen kalastukseen soveltuvia vesialueita kirjataan suunnitelmiin, sillä kaupalliset kalastajat kyllä itse parhaiten tietävät missä ammattiaan voivat harjoittaa.

4. Kasvu perustuu kestävyteen ja vastuulliseen toimintaan

Mitä ehdotetuista toimenpiteistä pidät tärkeimpänä ja vaikuttavimpana?

Jatketaan eri sidosryhmien välistä rakentavaa vuoropuhelua. Kalatalouden, vesienkäytön ja ympäristönsuojelun tavoitteiden yhteensovittamisella edistetään rakentavaa vuoropuhelua sekä luodaan yhdessä ympäristön ja talouden kannalta kestäviä ratkaisumalleja lisätä kotimaisen kalan käyttöä.

Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

Tällä hetkellä esim. ympäristöpuolen innovaatio-ohjelmassa ei kalastuksen edustusta lainkaan mukana, eikä siellä ole kaikesti ollut esillä kalavesille pääsyn kehittämiseen liittyviä toimia, vaan lähinnä taimenistutukset ja kutusoraikkojen kunnostukset.

Kalastus ja jalostusyriyten tuotteiden laatu ja turvallisuus on sinällään kunnossa elintarvike ja hygienia lainsäädäntömme kautta.

Palaute ohjelman ympäristövaikutusten arvioinnista

Mitä palautetta haluaisit antaa ohjelman ympäristövaikutusten arvioinnista?

-

Muu palaute

Mitä muuta palautetta haluaisit antaa ohjelmasta?

kts. em.

Piilola Juha
Suomen sisävesiammattikalastajaliitto